

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Веселин ВУЧКОВ,
член на научното жури в конкурс за придобиване
на образователната и научна степен “доктор”, обявен
в Софийския университет „Св. Климент Охридски”

Кандидат: ИВАЙЛО АСЕНОВ ЦОНКОВ

I. Кратки биографични данни за кандидата

Дисертантът Ивайло ЦОНКОВ е главен асистент по наказателно-процесуално право в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 2000 г. до настоящия момент. Повече от 25 години се занимава с научно-изследователска дейност: научен сътрудник в Института за държавата и правото при БАН (1989 – 1995 г.), асистент и старши асистент в Юридическия факултет на Софийския университет (след 1995 г.). Работил е и като адвокат. Познат е и с разнообразната си експертна дейност: член на работни групи по промени в законодателството (например: фундаменталната промяна в Наказателно-процесуалния кодекс, в сила от първи януари 2000 г.; промени в НК и НПК в периода след 2009 г. и др.); член на експертната група към парламентарната комисия за четвъртата поправка в българската Конституция (40-то ОНС); член на Консултативния съвет по законодателството към Председателя на 40-то НС в периода 2007 – 2009 година; член на редица експертни съвети към Министерството на правосъдието (2009 – 2011 година).

II. Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е на тема „Принципът на състезателността в наказателния процес”.

Обемът на представения труд е 510 стр. Библиографията съдържа повече от сто заглавия, предимно на български и на руски езици. Направени са общо 706 бележки под линия. За целите на изследването са анализирани многобройни нормативни акта, както и обилно количество решения на Съда по правата на човека в Страсбург.

Дисертацията е структурирана в *четири глави* и е съпроводена от *увод и заключение*.

Глава първа е озаглавена: „Теоретични проблеми на състезателността в наказателния процес“. Авторът е разгледал трите групи наказателен процес в тяхното историческо развитие (състезателен, следствен, смесен) и различните класификационни критерии по този повод (както основни, така и допълнителни). Важно е систематизирането на изводите от страна на дисертанта относно направената историческа равностметка (стр. 37 – 44). Изразявам пълно съгласие с разсъжденията и възприетия подход от страна на автора за обозначаване на един от историческите типове наказателен процес като „следствен“, за да се избегне двусмислието, когато говорим за „следствено-инквизиционен“.

Глава втора е посветена на съда – независим и безпристрастен, и създаден в съответствие със закона – като арбитър в състезанието. *Глава трета* е озаглавена: „Равните възможности на страните“, а *глава четвърта* – „Правото на състезателен процес в практиката на ЕСПЧ“.

III. Приносни моменти

Дисертационният труд съдържа безспорни приносни моменти, които могат да бъдат систематизирани по следния начин:

а) принципът на състезателност в наказателния процес не е бил обект на самостоятелно, задълбочено монографично изследване в българската литература. Разбира се, този принцип е подложен на анализ в учебниците и общите фундаментални трудове, както и в монографии, посветени на други наказателно-процесуални институти (включително и на основата на по-стари законови актове от следосвобожденския период); в това отношение дисертацията съдържа безспорен приносен момент;

б) особен приносен момент е изводът, че най-уместно и прецизно е да се разглежда състезателността тъкмо като правен принцип и като един от компонентите в системата на наказателно-процесуалните принципи;

в) изключителен приносен момент са изводите за принципа на състезателност, коментирани от автора през призмата на някои конституционни разпоредби, съдържанието на нормите на Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи, практиката на Съда по правата на човека в Страсбург и българската съдебна практика. В това отношение ценни са разсъжденията относно необходимостта на законово ниво (като изискване на Конституцията) да се уредят подробно условията и редът за назначаване и освобождаване на магистратите (без възможност за уреждане с подзаконови нормативни актове); категоричната и императивна необходимост на законово ниво да се уредят подробно някои аспекти, свързани с електронното разпределение

на делата; анализът на критериите, въз основа на които ЕСПЧ преценява независимостта на съдебния състав и наличието на изисквания за безпристрастност на съда; равните възможности на страните (както в досъдебното, така и в съдебното наказателно производство); спецификите при ползването като анонимни свидетели на редовите служители от полицейските сили в държавата, както и на информаторите (тайните осведомители) на полицията и другите служби за сигурност на национално равнище; и др. Силно впечатление в това отношение прави изобилието от примери от практиката на Съда по правата на човека в Страсбург, включително и съвсем актуални (от последните две-три години);

г) с безспорен принос се отличават предложенията за промени в законодателството, формулирани от автора в систематиката на дисертационното изложение, както и в заключението. Предложенията са прецизни, конкретни, придружени с богати аргументи; езикът е ясен. По същия начин могат да бъдат оценени и предложенията за подобряване практиката на националните наказателни съдилища.

Представени са и четиринадесет публикации в материята на дисертационния труд.

На основата на гореизложеното поддържам извода, че *авторът на дисертационния труд притежава задълбочени теоретични знания по специалността и категорична способност за самостоятелно научно изследване. Трудът съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, а в същото време неговата приложна значимост е безспорна.*

IV. Критични бележки и препоръки

Могат да бъдат отправени и някои критични бележки и препоръки към дисертационното изследване. Например прекалено обширен е научният коментар относно същността на наказателно-процесуалните принципи: разсъжденията тук не са неверни, по-скоро изглеждат излишни. Опирайки се на безспорно верните изводи за обхвата на принципите в наказателния процес, авторът отправя критика към някои постулати, формулирани от академик Стефан Павлов (по повод негово обобщение, че системата от принципи е пълна и завършена); смятам така формулираната критика за не особено справедлива, доколкото не можем да поставим под съмнение извода, че както науката, така и законодателството търпят развитие, включително и в контекста на техните принципи, основни начала. Обемът на дисертационното изследване е прекалено голям.

V. Заключение

Изхождайки от положителната оценка за представения дисертационен труд, съобразявайки и сериозния професионален опит на кандидата, с убеденост формулирам своята *положителна оценка* и препоръка към Научното жури да гласува за присъждането на кандидата на образователната и научна степен „доктор”.

05-ти ноември 2014 г.
гр. София

Член на журито:
/доц. д-р В. Вучков/